

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 ft. Félévre 5 ft. Negyedévre 2 ft. 60 kr. Egy hóra 1 ft.

Hirdetési díj: öt hasábos postára 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többhónapos hirdetések díjára külön megállapítás szükséges. Bányegyházi minden hirdetés után 30 kr. Nyitóléti költségek minden sora 20 kr. A hirdetéseknek valamint a nyitóléti költségek egyaránt a kiadó irodában vétnék fel.

Zavarosban halászás.

Debreczen, 1880. jan. 29.

(f) Az országgyűlés f. hó 28-iki ülésében megkezdődött hát az utcai zavarások ügyében tárgyalás.

Lehet ebből tragicomumot csinálni, hogy a szélsőbal-érjűségbe vitt túlzásaival azt is csinált belőle s szegénységi bizonyítványt állítottot ki politikai érettségéről és parlamenti ildomosság feletti fogalmáról.

Lehet e dolgot nagy uri eleganciával semmibe se venni s begombolt kabátal dolgozni önsz célokért, rejtett vágyakért, hogy Apponyi gróf és pártja teszi, mely a legjezsuitikusabb módon jelenti ki, hogy az utcai botrányok ügyét fontosnak egyáltalában nem tartja, ez ügyben bizalmi kérdést felvetve látni nem kíván; de azért a társasági javaslatával a kormányt, a legveszélyesebben megrövné akarja a mi szerintünk csak egy álarca alá rejtett bizalmatlanság és egy önértékes cabinetre nézve sokkal érzékenyebb bánálatom a megbuktatás egy nyílt csatájában szenvedhet vereségnél.

Lehet végre ez ügyet az áttekinthető képes politikai józanság, az államférfi lelkiismeret szempontjából venni és azt mondani, hogy az utcai zavargások ügyében napfényre kerülendő vizsgálások és kihágások elbírálása illetékes közigazgatás és bírói fórumok dolga lévén a parlament ehhez, mint nem az ő hatáskörébe tartozó dologhoz ne nyúljon s érje be azzal, hogy a kormány felügyelete alatti közegeknek eljárása a kormány által, mint itt már felelősséggel bírói bírálattal el, s egyekben a miniszter által az ügy folyásáról és a teendőkről előadottak egyelőre szűrt tudomásul.

Nézünk sorra e három utat.

Orbán Balázs a Mocsáry-féle határozati javaslat beadója által mondott beszéd csak arról győz meg bennünket, hogy e párt az újsg hasábjairól és az utczáról, a malom alól és a kupak tanácsokból a parlamentbe is be-csempészte a politikai hőbortokat. Ha ők nem restellik azt, hogy egyéb argumentumok hiányában a politikai delirium álomlátásaihoz folyamodjanak s olyan képet vázoljanak a publicum elé, mely szerint: „a mi a magyar Tisza Bécsben dobtott, addig a német Tisza (Theisz) ide haza halomra gyilkoltatta a főváros utcaiban a népet.” — ha ők ezt nem restellik, fáj nekünk, de nem tehetünk róla.

Jó szerencse s egyedüli vigasztalásunk az, hogy a külföldi az ilyen tagba szakadt baricadista enunziációk fontosságát megtanulta már kellő értékre redukálni.

A mi a habarékok határozati javaslatát illeti, akármilyen szép szavakkal adta is elő a nemes gróf a czélt — az egészről csak az lóg ki, hogy ők elveikkel és politikai meggyőződésükkel úgy vannak, mint a mekkai koporsó, hogy nem akarják ma-

gukat, — mint meg annyi reménybeli kormányférfiak (?) a csöcselék dédelgetésével, szárny a lá fogadásával, — compromittálni; a mi azonban egyáltalában nemgátolja őket abban, hogy hátulkerítve orozva a kormány erkölcsi tekintélyén (bár ők a kisebbség) egy erőlyes megdöglő határozattal oly sebet ejtsenek, mely sem nem jogosult, sem nem parlamenti usus rosszabb egy kabinetre a nyílt csatában vereségnél.

E két elsőből mondjon bírálót a józan ész, a higgadt politikai meggyőződés.

Szerintünk csak a szabadelvű párt részéről beadott határozati javaslat lehet az, mely egy lezajlott sajnós mozzanatot kellőleg lebonyolítani, szerzőit kellőleg büntetni, gyászos eredményeit megtorolni, jövőre nézve megelőzni hivatva lehet a nélkül, hogy ez által akár a parlament, akár a közkormányzat tekintélye némileg is csorbát szenvedhetne.

Mert ez a fő dolog.

Ezek nem a pártok, hanem a haza, a nemzet kincsei, melyeket eljátszani bűn.

Minden egyéb törekvés csak gyanus lehet.

Vagy lelketlen demagogia; zavar és politikai botrány hajhászat, vagy vaklá lettem széles gyűlölet; vagy üzés s a hatalomra jutás vágyának hiánya munkája.

Zavarosban halászás. Győzzön a mi jobb!

Nagy György orsz. képviselő nyilatkozik a lapokban a „Magyarország” reá vonatkozó közleményéről. — kijelentvén, hogy annak a közleménynek állításai valótlanok. „A Nasch Salomon ügyből egy szó sem igaz.” „Nem igaz, hogy a tiszai vasutnál deponált 50 részvényt a kormány adta volna helyette, mi a sorozat különböző voltából kifutnak.” „A mi a kisbirtokosokra vonatkozik, az úgy a bíróság kezét között van — s majd kiderül, mi a való?”

Szontagh Párol sok mindent összerakáltak az ellenzéki lapok, hogy így meg úgy kiép a szabadelvű pártból, — így meg úgy cserben hagyja Tisza Kálmánt. Az egész dolog a leghaszontalanabb hazugság.

Az érmelléki vasut.

Kőj, jan. 26.

A „Bihar” m. é. decz. hó 12-iki számában nyilatkozott, hogy a terve vett érmelléki vasut, valamint létesítése — úgy jövedelmzésére nézve is, csak Debreczen-Diószeg-Várad és Diószeg-keletre bírhat kiállításal.

Állításomat okadattól feleslegesnek tartottam, mert számos birtokosnak megbeszélgetése alkalmával hasonló módon nyilatkozott előttem. Sőt a legközvetlenebb értekezlet Debreczenben azt fel is vette programjának. Maspék vélekedik a „Bihar” e hó 23-iki számú vezércikkje, s ez által készlet állításom erősítésére toltat fogni.

E vezércikkben foglaltatik többek közt, hogy a debreczeni kezdeményezők nem másból, mint versenyzési feltételekkel mellőzték volna meghívni Nagyvárad hatóságát az értekezletre. Ez ugyan lehetséges (?) de azon tudatban, hogy ez által egy negatív tényező megjelenne a tanácskozásnál, mely a pozitív

eredményt ellensúlyozhatná, egyszersmind menthető is. Amár részéről meg nem foghatom, mit árthat az egyik vagy másik város érdekében, ha egymással vasuti összeköttetésbe jönnek?

De már épen homlokellenes az az állítás, hogy a tervezett vasut az Érmellék megtartására szolgálja. Ugyan melyik terményeknek keresnie könnyített elszállítását, nem a bornak? És hát hol lehet ennek jobb kelendősége, Váradon-e vagy Hajdumegyében? Való ugyan, hogy a diószegi értekezlet általában a várad-mihályfalvi vonal mellett nyilatkozott, és ennek valószínűsége tekintetében egy 80-as tagu bizottságot választott (magam is azok közt lévén); ámde akkor még nem gyantottuk, hogy a debreczeni társulat az Érmelléket is combinatioaba vendi. Hogyha még egyszer e tárgyban gyűlés tartatnék, bizonyval feltehető, hogy a többség Debreczen-Diószeg-Várad-terv körül csoportosulna, a nélkül azonban, hogy e tervnek keleti ága Diószegről elindulva eljertének, mely azonban mindig csak pium desiderium marad, míg a Sziget-Szucsáva-vonal problematicus természetű; ezt legelőzve szükségképen magától is megjö.

Van hát háromféle határozati javaslat. Holnap majd megvillik, melyeknek javára dől el a bízalom.

Aztán hosszabb vita kezdődik, melyben Madarász, Istóczy és a miniszterelnök is résztvettek.

Igen természetes, hogy Istóczy megint a szidóellenes szöveg alapszabályait. (Nevetés.)

A 29-ik ülésen fog Mocsáry zárbeszédet tartani, s hihetőleg az egész ügy végződök.

Tutti-frutti. Nem régen egy amerikai nejt temetette, ki rendkívül nagy természetű asszony volt. Néhány nap múlva szomszédja vizsgálati akaráván, mondá neki:

„Hej szomszéd uram! Önnek nagy vesztessége van.”

Igen válaszolt a gyászoló, sohajva ő közeli négy mászat nyomott.

Bír: Csirke János 2 napi fogságra, vagy 10 ft bírságra ítélte. Mire határozta el magát a vádlott?

Vádlott: Adja ide hát azt a 10 ft-ot. — Szólt kevés gondolkodás után a vádlott. — Már csak nem bánom.

Nem jönnél velem egy pohár snapszot inni?

Nem megyek barátom!

Miért?

Mélször azért, mert nem iszom pálinkát; másodszor azért, mert anyám halálának ma van évnapja; harmadszor azért, mert különben is sokat ittam már ma.

„Tekintettel arra, hogy a vita tárgyát képező zavargásoknak, valamint a napfényre kerülő visszaéléseknek megtorlása a bírói hivatását képezi; tekintettel továbbá arra, hogy az érintett zavargásoknál eljárás közegek által követett eljárásnak megbirálása, általában a véteseknek törvény szerinti felelősségre vonatása első sorban a kormány feladata; a képviselőház a maga részéről teendő rendkívüli intézkedések szükségét nem látván, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök ur jelentésének tudomásul vételével, a szövegen forgó tárgyat felett napirendre tér.”

Van hát háromféle határozati javaslat. Holnap majd megvillik, melyeknek javára dől el a bízalom.

Aztán hosszabb vita kezdődik, melyben Madarász, Istóczy és a miniszterelnök is résztvettek.

Igen természetes, hogy Istóczy megint a szidóellenes szöveg alapszabályait. (Nevetés.)

A 29-ik ülésen fog Mocsáry zárbeszédet tartani, s hihetőleg az egész ügy végződök.

Tutti-frutti. Nem régen egy amerikai nejt temetette, ki rendkívül nagy természetű asszony volt. Néhány nap múlva szomszédja vizsgálati akaráván, mondá neki:

„Hej szomszéd uram! Önnek nagy vesztessége van.”

Igen válaszolt a gyászoló, sohajva ő közeli négy mászat nyomott.

Bír: Csirke János 2 napi fogságra, vagy 10 ft bírságra ítélte. Mire határozta el magát a vádlott?

Vádlott: Adja ide hát azt a 10 ft-ot. — Szólt kevés gondolkodás után a vádlott. — Már csak nem bánom.

Nem jönnél velem egy pohár snapszot inni?

Nem megyek barátom!

Miért?

Mélször azért, mert nem iszom pálinkát; másodszor azért, mert anyám halálának ma van évnapja; harmadszor azért, mert különben is sokat ittam már ma.

„Még azt sem tudja kend? — hát azért, hogy ha ketten egyszerre akarják nézni az órát, ne kelljen az egyiknek a másikra várakozni, — volt a felelet.

Fiktal barátom, — mondá egy komoly, de trefás öreg tanár egy diáknak, kit azzal vádoltak, hogy az öreg egyik leányával csókolódott, — fiatal barátom, vigyázzon, ne szokják arra. Majd meglátja ön, hogy csokolódni épen olyan, mint levest villával enni. — Hogy hogy Uram? Kérdé a diák.

Mert felet a komoly tanár, — azzal sohase lakik ön föl.

A debreczeni kertészeti egylet választmányának évi jelentése.

(Folytatott a január 25-iki közgyűlésen.)

III.

És habár ezen tialomnak előzményei a t. közgyűlés több tagja előtt, a választmány által 1879. nov. 9-ére összehívott értekezletből folyólag ismeretesek, nem tartja felesleges a választmány röviden körvonalaizon eseményeket, melyek eme mai napig fel nem adott Philoxera-zárlatot eredményezték. Ugyanis:

Fiatal leányon; de az oly derült, oly nyílt s csak aztán zavarodék meg kissé.

Miért néz úgy reám? — kérdezi félig gyermeked kacérkodással, félig megütődve.

A fiatal orvos egy bókkal kivágja magát. A leányról aztán az anyára száll pillantása. Úgy emléik neki, mintha az a nő fel-tőntén spápadtabb volna, mint mikor utol-szor látták egymást; sőtét gyűrűk hurdoznak szem körül s vörös foltok látszanak, mintha sirt volna. Nyájás mosoly lebeg az ő ajkai körül is, de szemében, úgy rémlik az orvosnak, mintha valami nagy, rejtett bánat borongna.

De beszélgetésükben egy szó sem fordul elő, a mi legkevésesebb is elárulna ama rejtett bánatból. Az asszony csak néhány futó szóval pauszokodik, hogy kissé betegeskedett. Pár napig itt fogunk maradni a fővárosban, az orvos meghívják, hogy látogassa meg őket a nemnél.

Az orvos nem sokáig késett, gyorsan fel-hasznalta a meghívást; de nem igen mond-hatta, hogy eléged-tlen távozott volna a látogatásról. Valami nyomott hangulat uralkodott az egész házban; a néni szigorú és rossz kedvű volt, arcképek éles vonásából nem nézett ki semmi biztató s szmeinek kemény pillantása alatt még szomorubbak látszott a széke leánya anyja. Maga a fiatal leány is

Köz tudomás dolog, hogy a Nagyméltóságú m. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium az őst elején 26222. 1879. sz. alatt az egész ország területére érvényes azon rendeletet bocsátotta ki, hogy a „Phylloxera” szöjt pusztító rovar tovább terjedésének megállítását végezt, tekintettel arra, miként tapasztaltak szerint ezen pusztító rovar a szőlő vesztőknek idegen helyről való vétele által hozottt be a terjesztett, a sima vagy gyökerecs szőlő vesztőknek egyik hátrából a másikba hatóság engedély, egyik megyéből a másikba miniszteri engedély nélkül való szállítása szigorúan megtiltatott. — Ezen rendeltetést a lakosság 5986. 1879. sz. nyomtatványos hirdetmény útján is értesítette lett.

Egyleti elnök látva ezen rendeltetéstől az egyletre hármló nagy károcsást, igazgató urral egyetértőleg megkereste a miniszteriumot, hogy sürgősen vizsgáltsa meg kerteszetit egylet kerteszetét, a helybeli országos gazdasági tanácsot tanárai közli valakivel.

A miniszterium 28387. 1879. számú rendeletével értesítette elnököt, mint sz. kir. Debreczen város polgármesterét, hogy a vizsgálattal a gazdasági tanácsot illetékes szaktanárai meg bírássák. Ezek az egyleti kertben kivételön onnan több szőlőket kiátsattak és sajnós, hogy a mint egyfelől a miniszterium azonnal táviratlag tudósított, hogy a próba-felátsott szőlőkön állítólag Philoxera jelenléte észleltetett, úgy másfelől ezen intézkedésnek az lett eredménye, hogy a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium a hivatalos lapban azonnal közléte tett egy hivatalos közlést, hogy a debreczeni kertészeti egylet telepétől, mint a hol a Philoxera jelenléte észleltetett, sem szőlő vesztőt vagy más alkateszt, de még egyéb fa vagy dísznövény csemetét sem szabad eladni, — egyidejűleg az egylet szőlő vesztő eladására vonatkozó expediciótis könyve a miniszterium azonnal felkiváltattak, sőt a 28931. 1879. számú miniszteri rendelet a városi hatóságok felelőség terhe alatt meghagyja, hogy a baj localizálása végett minden lehető köveszen el, a lakosságot a vesztő nagyságára figyelmeztesse s hasson oda, hogy a kertészeti egyleti szőlő telepből semmi nemű gyökerecs vagy sima vesztőt és egyéb fa és cserje nemű fültemény ki ne vitessék és a város egész határából a szőlő tökének semmi nemű része ezentul ki ne vitessék.

Dr. Anna y József a kormány szakértője, majd az ugyanaz által kiküldött Dr. Szekeres Albert szakértő tanár, huzamosabb időn át vizsgálták az egylet szőlő telepét, ed sem itt, sem a város övező szőlős kertek egyikeben sem észlelték az említett kártevő rovarot, meg Kovács János főiskolai és Piriba u. r. Alajos főiskolai tanár urak kik a vizsgálatot még huzamosabban és beható gond és figyelemmel teljesítették, beadott jelentésükben határozottan konstatálták, hogy az említett kártevő szőlő rovarnak kerteszetünkben, de másutt sincs nyoma.

Ezek folytan nem késett a választmány 1879. decz. 14-én tartott üléséből a miniszterium m. kir. földmívelés ipar és kereskedelemügyi miniszteriumhoz egy felterjesztés intézti melyben az előmenyész és történet leírásával és különböző hangsúlyozásával annak, hogy a Philoxera zárlatot csak is teljesgősg aggodalom és ehamarkodás honták lette, a zárlat azonnali megszüntetését sürgette, egy másik beadvánnyal pedig Debreczen város tekintetes tanácsát felkérte arra, sziveskednék a magyar kormánytól oda hatni, mikép állam költségen a helybeli m. kir. ország. gazdasági tanácsot valamelyik szaktanárat Páncsovára vagy oly helyre, hol a Philoxera kerteszetün konstatátot, tanulmányozás czéljából kiküldessék vagy ennek ki nem nyerhetése esetén a város küldene ki valakit, mivel nagyon óhajtandó, sőt szükséges volna, hogy Debreczenben, mint nagy vidék központján, bírnak oly szakértővel, ki az említett kártevő rovar természetrajzát valóban ismerne.

Végül Kovács János főiskolai tanár elvesztette gondtalan vidámságát és különös firkésző, félénk tekintettel kísérte anyját. A társalgás uehékesen folyt, el-elakadt a néni jelenlétében minden ajk mintegy bilincsekre vertnek látszott.

Ugy-e, szomorú ház? — szólt a szép széke leány halak az orvoshoz, mikor a nőtől kissé távolabb jutottak.

Az orvos nem tagadhatta, hogy valóban úgy van.

Nem kedgyednek való hely, — továb hozzá — s nem ohajtanám, hogy hosszasanban időzrök itt. Valami kimondhatatlan keserűség és búbanat van itt a levegőben, a mi megeméltet.

Oh, a néni sok szomorúság érte, mentegetődzött halak a fiatal leány.

Voltak talán gyermekei, a kiket elvesztett?

Nem, gyermeke sohasesem volt.

A fiatal leány elakadt s kissé elpirult: — Talán nem is jól tesszem, hogy enerről beszélek önnek.

Hat nem vicceltetik bizalommal irántam?

(Folyt. kov.)

A „Debreczeni Ellenőr” tarczája

Az éjjeli látogatás.

Elbeszélés. Vértényi Arnoldól. (Folytatás.)

III.

— A nevüket kérem alászan? Dudás Miklósnak hitták itt; de azt mondja az emberem, hogy az nem igazi nevök és sokakat gurulhattak már a világban, főfel pedig bizony sohasesm sokott gurulni az ember, hanem mindig lefelé és olyankor néha nagyon jó, — ha az ember eifelejt a régi nevét.

Ez alatt átmentek a sötét udvaron. — Az orvos fölült kocsijába, az asszony visszafordult.

— Csak az a csodálatos hasonlatosság... az! — mormogja az orvos, gondolatiba süllyedve.

IV.

Nagyon nyugtalan, nagyon izgatott volt az orvos a következő napokon, ámbar száj-kép igazán nem tudta, hogy miért? Mi volt oly különös mindabban a mit látott s a mit

hallott, hogy úgy felizgatta? A nyomosság képe nem lehetett újság előtte, látta már másszor is. Egy pár ember, kik hajdan jobb sorban éltek s most insébe süllyedtek... egy részeges korhely, a ki veri a feleségét vagy szeretőjét... egy boldogtalan asszony, a ki minden bánatalmazást eltur a durva fértől s nem szokik meg tőle... egy ifju élet, melyet az inség elsorvaszt, a baromi kegyetlenség letör... ej, hisz mindez nem újság.

Aztán végre is mit tehetek? — gondolta az orvos. A holtat föltámasztani úgy sem lehet. Feljelentsem a dolgot a rendőrségnek? Vizsgálatot kívánjak? Mit használ? Annak az embernek mindegy, hogy két hétre vagy két hónapra vagy akár mennyi időre is bezárják? Keményebb büntetést nem szabhat rá a törvényszék, mint a milyet rá szabott már az ég.

Az orvosnak folyást fölfeiben hangzott az az iszonyu orditás, mely voléjót rázta meg annak, a ki hallotta. Vajjon mit cselekedett az a kétségbe esett ember? Főlakasztotta talán magát? S talán épen arra a kőfelre, melylyel azt a szegény fiatal teremtményt véresre verte? Meglehet. Hanem az is meg lehet, hogy nem tett egyebet, — csak lerészegedett s a pálinkás pohárban keresett vigasztalást.

De mit érdekel engem az a nyo-

morult ember? — szakította fébe magát az orvos.

Bosszankodott önmagára, hogy nem tud egyébre gondolni, csak folyást arra az emberre és arra a nőre. Hiszen mit érdekli őt az a nő is? Valami becsülésre méltó személy nem igen lehetett az sem, azt a szelid szenvedő kifejezést a betegség is nyombhatta arcára s néha láthatni afféle a legelvetemültebb nőknél is.

Hanem az a hasonlatosság, az a megelég hasonlatosság... valahányszor az jutott eszébe, mindanniszor hevesebben kezdett dobogni a szíve s érezte, hogy előnti arcát a tür.

Hátba tudakorodnék? De hol? A szép kis széke leányak van ugyan egy nagynéje s fővárosban; de micsoda cizmen menjen oda látogatást tenni az orvos és mikép hozza elő azt a dolgot?

Mialatt ezen töpreng, egyszer csak egy nyájás, kedves hang névén szólítja az utczán s egy mosolygó széke arcz áll előtte.

— Jaj, nem is tudja ön, hogy már tegnap óta itt vagyunk? — cseug a vidám, pajkos hang, mintha kötekedni akarna valakivel.

Hanem az a valaki úgy elfogul, hogy az első pillanatban felelmi sem bir a nagy meglepetés, a boldogság s talán egyéb miatt is. Vizsgálólag, kérdőleg függnek szemei a

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

széke leány anyja. Maga a fiatal leány is

urat felkérte a választmány arra, hogy még a tél folytán lenne a ves a nagy közönség számára is hozzáférhetővé teendő népszerű előadást tartani a philoxera rovar természetrajzából, hogy az által a közérdeklődés ezen hazánkat újabb reméltető csapásról, a nagy közönség is tájékozva lehessen.

A dolog ily állásában méltóztatik belátni a t. közgyűlés, hogy a mennyiben az őszi csemete eladásából várt jövedelem a zárlat folytán majd nem egészen kimaradt és most a minisztérium okának méltánylásával is csak annyit ígért egy közlelőbbi leiratában, hogy a Magyar Övári gazdasági akadémia által nyilvántartott némi kételkedésnek teljes elosztása végett, mielőtt az idő enged és ha lehet, még a tavasz beállása előtt, újabb szakértői vizsgálatot fog elrendelni, kénytelen volt a választmány módot keresni arra, hogy a szükséges folyó kiadások által az év végén előállandó tetemes pénztár hiánylatot valahogy fedezze.

Szó sem lehetnév pedig arról egy előre, hogy akár a magas kormány akár a nemes város (különben talán méltányosan várható) segítséget vehessük igénybe; de egyezsmind legalább mártus végéig, a mikor t. i. a zárlat feloldása esetén is, a tavaszi csemete eladásából valami bevételünk lehessen a szükségképen köcsön felvételre kellett a dolgunk segíteni. Így a választmány a kényyszerítő szükségre való utalással és a tisztelt közgyűlés jóváhagyásának bizton várt reményében, oly formán rendelte el a „Debreczeni ipar és kereskedelmi bank"-tól, 2500 forint December 30-tól mártus 30-ig való időre 8%-re kölcsön való felvételét, hogy azon összegbe az egylet régi 800 frtot valóti adóssági is befoglalassék biztatván a remény a választmányt, hogy a mondot lejárát idejéig, a zárlat feloldása után találni fog módot és alkalmat arra, hogy ezen kényser helyzetből az egylet kibontakozhassék.

Kéri azért a választmány ez intézkedések helyben hagyását.

Időközben a helybeli pénzügyintézetek igazgatóságához, melyben ezeket felkéri, mikép az igazgatóság alatti pénzügyintézetek idei zár közgyűlésén oda hatni méltóztatnának, hogy midőn a jövedelem feleslegből tapasztalt dícséretes eddigi eljárásukhoz képest; az úrvos czélu intézkedések valamint juttattak: legyenek zsvizek egyletünk szorongatott helyzetéről is megemlítkéni.

XI. A folyó 1880-ik évi költség előirányzatot csatoljuk.
Debreczenben, 1880. január 21.
A „Debreczeni kertészeti egylet" választmánya.

Külföld.

Nagy tüntetés Varsóban. Alkalmat Neufeld Ignác 16 éves gymnáziumi tanuló temetése szolgálatot reá. Neufeld azok közt volt, a kik a minap nemzetiszínű szalaggal ékesített koszerut nyújtottak át Modrzejewka aszpony színeszűnőnek és ezért kicsapták az iskolából. Bántatában revolúciórészel vetett véget életének a fia. A temetésen, melyet a rabbi végzett, körülbelül 10.000 zsidó és keresztény jelent meg. A menet a város főutczáin vonult végig. A rendőrség csak messziről kísérte figyelemmel a temetés lefolyását, de nem is volt oka beavatkozásra, mert semmi rendezavarás nem fordult elő.

A francia kormány erélyes eljárása Freycinet erős kézzel fogta meg a kormányt, és a hivatalok tisztogatásán kívül más tétre is kiterjeszti figyelmét. Így a többi közt nagy népszerűséget szerzett azon intézkedéssel, hogy Gramont herceg halála után lefogaltatja irományait. Mert az tünt ki, hogy több

okmány hiányzik a külügyminiszterium irattárából, a melyeket a volt diplomatának kellett elvinnie. A császárság idejében ugyanis azt a nézetet osztották a francia államférfiak, hogy a császár által személyesen elintézt ügyekről szóló okmányok nem az állam tulajdonai, és hogy kényük szerint rendelkezhetnek fölöttük. A miniszteriumok irattárából hir szerint igen sok okmány hiányzik, asért most azt hiszik, hogy a Gramont hagyatékával szemben követett eljárást a császárság más államférfiakra is alkalmazni fogja a francia kormány.

A hadi létszám leszállítása. A kelet-roméliai tartománygyűlés legközelebbi ülészakájában javaslatot fog előterjeszteni a kormány, a melyben 6000 főre kívánja csökkenteni a militiát. Aleko pasát az vesérlé ezen szándékában, hogy helyreállítsa a költségvetésben az egyensúlyt. Kár hogy kelet-romélia kezdeményezése keveset nyom az Európai államok egyensúlyában.

Ertesítés.

Igen tisztelt barátim, ismerőseim és a mélyen tisztelt közönséget bátor vagyok elap mai számának hirdetésű rovatában olvasható közlételemre figyelmessé tenni és tisztelteljesen felkérni, hogy az általam képviselt ügyet nagybecsű bizalmukra és támogatására méltatni szive-kejenek; meglehetően teljesen győződve, hogy a hozsám forduló bizalmat mindenkor szavatolt, előzékeny, pontos és reális eljárás által egyenkendő igazolni. Debreczen 1880. január.

M. Kóssa Albert

A „Magyar Francia biztosító részvénytársaság" vezénylő titkára.

Napi hírek.

Debreczen sz. kir. város tisztviselői, segéd- és kezelő-személyzete, valamint állandóan alkalmazott szolgai nyugdíjintézetének a nagyméltóságu kir. belügyminiszter urak 1879. évi november hó 14-én kelt 49.115. számú intérvényével jóváhagyott szabályait már kinyomatta a város s a nyugdíjintézeti tagok számára megküldötte.

A helybeli nőegylet szombaton d. u. 3 órakor a városba nagy tanács termében közgyűlést tart.

A polgári kör második bálja f. hó 31-én azaz szombaton lesz a „Koroná"-ban.

Mátrai Béla a kolozsvári nemzeti színház kitünő színművésze, ki tudvalevőleg Májusban a bécsi Ring színházban tartandó magyar népszínű előadások rendezője s annak a társulatnak intező feje, — jelenleg városunkban időzik, és egy pár napig itt is marad. Ohajtandó volna, ha e kitünő művészt egy pár vendégszámra megnevényl igazgatóságunk, azt hisszük hogy ó, daczára annak hogy csak látogatási czéliből van itt, engedne a kérésnek.

Váltó hamisító. Egy Szilágyi Mihály nevű váltó hamisító csipett el a rendőrség tegnap. Ez az ember több hamis aláírású váltókat váltott be egyes pénzügyintézeteknél és tegnap is épen akkor fogták el, midőn egy ily pénzügyintézetből kijött. Előbb kiszakította magát a rendőr kezei közül s futásnak eredt, de végre is nyakon csipették, elzárták és átadták a bünyenyítő eljárásnak.

Vigyázatlan kocsis. Egyik helybeli vendéglős omnibuszának kocsisa tegnap neki hajtott egy szegény paraszt ember szekerének. A szekér összetört s a szegény ember csak nagyon sovány kárpótást kaphatott ráért. — Jó lesz, ha a kocsis urak nem vitézkednek és a hajtásnál, — különösen ebben a sikos időben, több vigyázzal fognak lenni.

Fa tolvaj. Az is a kemény hidegek somoru jele, hogy a fa lopás az idén sokkal nagyobb mértékben üzetik, mint más teleken szokásban van. Különösen a vasutnál lorakott ői fákat dérszámják meg. A rendőrségnek sikerült egy pár ilyen fagyos fa tolvajnak amugy isten igazába — befűteni.

Allandó rovat. Hiába minden kérésünk, minden tenyogozésunk, a járdákra még mindig nem fordítanak elég gondot a házi gazdák. Különösen a piac-utca nyugoti oldalán két arasznyi hórétég borítja be a kövezetet. Most már a nap heve olvasztja, természetesen lesz utána a sima aszfalton olyan járhatatlan locs-pocs, hogy az ember még rágon-dolva is elborzad. — Ismételve figyelembe-teljük a járdá rendben tartására a házi gazdák, nehogy rendőrségünk a legszigorubb el-járást legyen kénytelen követni.

Születési és halálzási esetek. Az elmúlt héten vagyis f. hó 18-tól 24-ig városunkban születet 24 fiú és 22 leány összesen 46. — Meghalt f. hó 18, összesen 38. — Tehát már nyolccsal kevesebb haláleset fordult elő, mint születés. Ebből a 38-ból járvány beteg-ében meghalt 10. U. m. himlőben 5, vörhenyben 1, és ronscoló toroklobban 4.

A sorsházás megtörténvén az első korosztálybeli hadkötelesek száma összesen 352.

Hanke Emil köz- és váltó ügyvéd tudatja, hogy ügyvédi irodáját Teleki-utca 2168. számú alatti ievő lakásban (Gondy és Egy fenyírdózájal szemben) folyó évi február hó napján megnyitja.

Borforgyaszati adó ügyében. Mindazon lakosai a városnak, a kik a borforgyaszati adót, ezen folyó évre ajánlat után megváltani szándékoznak — igyekezzenek azt, a jelenlegi borforgyaszati adókezelő hivatalban — csapóutca Gödény József 333. számú házában rendeződni és beíratni. Nehogy a késedelmezés következtében — megint surlódások és kellemetlenségek idéztessenek elő. — A bizottság.

A „Legény bolondja" című pályanyertes népszínű szerzője, Kóródy Péter színes sok megtiszteltetésben részesül. Midőn a napokban leutazott Bo lár, barátai küldött-szerűleg fogadták és Bosnyák Gusztáv földbir-tokos szaz tértükü lakomat adott az ő tiszteletére.

Türelmes püspök. Gynafelhérvárról írják: Fogarassy Mihály püspök igen szép bizonyítékát adta türelmességének a napokban. Egy Jónás Mihály nevű zsidó bérlő hat meg nem réz az említett városban s midőn a jó szívu főpap a halálzásról értesült, rögtön fölkereste a halottas házat, megáldotta a halottat s vigasztaló szavakat intézett a gyászoló családhoz.

A magyar nyelv érdekében. A pozsonyi kath. iskolaszék meg akarta jutalmazni azon tanítókat, akik a magyar nyelv tanításában kiváló buzgalmat fejtenek ki. A tanítókat ezt nem fogadták el, kijelentvén, hogy a magyar nyelv tanítása hazafiás kötelességük, melyért jutalomra nem tartanak számot. Ajánlották azonban, hogy jutalmaztassanak meg azon német és tót tanulókat, kik a magyar nyelvben jelentékenyebb előmenetet tettek. Ez indítvány elfogadtatott s az iskolaszék szerint járt el.

Bismarckné és a szarkák. A „Kieler Zeitung"-ban a következő közlemény olvasható: „Dänischwohld, (Ekerfürdő-kerület) január 20. E hó folyamán kerületünk birtokosai valdsegyletének elnöke a következő köriratot látatze az egylet tagjaihoz: Ó fonsége, Bismarck hercegnő, lehetősök szarkát kíván e hó 18-ika előtt, melyekből epilepsia ellen-por fog égettetni. Azért hát azon kérszt vagyok bátor önhöz inténi, hogy reverjében lehető sok szarkát lövessen s ezeket vagy egye-

nesen L a n g e főördésches Friedricshuhebe, vagy portó ide küldeni"sziveskedjék e hó 18-ig. J. L. L.

Szerelmes-levél, mint belépti-jegy. A nagyváradi jogászbalon egy szórakozott fiatalember belépti jegy helyett egy szerelmes levelet adott át a jegyszédőnek. A levél így végződik: „Élj boldogulkedve; semminiat meg e levelet, mely árulók lehetne. A tied . . ." Ez a fiatalember ugyan megérdemlé, hogy bizzan bennel A rendező bizottság hiriapilag hívta föl a szórakozott fiatalembert, hogy két forintot, a beléptijegy árán visszaválthatja a levelet s megsemmisítethi.

A Petőfi-társaság vándorgyűlése Biharban. A Petőfi-társaság működő tagjai leg-utóbb tartott zárt ülésükön elfogadták Zichy Géza s Teleki Sándor gr. tagtársaik meghívását s elhatározták, hogy a nyári szünet alatt két vándorgyűlést tartanak. Egyik Tétélen (Biharmegyében) lesz, Zichy Géza birtokán s a másik Nagybanján (Szatmármegyében), honnan szután a tagok testületileg kirándulnak Koltóra. Mindkét helyre már több jelenteket be felolvassásokat.

Petőfi-oraklye. Szavahihető ember beszéli, hogy Kétszery József rozsonyi szingázgató egy szerepkönyvet őriz, melynek lapjait Petőfi Sándor kézírása teszi érdekessé. E könyv egy szindarobot tartalmaz, melyet a nagy költő színész korában „körmögögetti" a most már megsárgult lapokra.

Mit dolgoznak a rabok. A vázi m. kir. országos feyintezetben házilag kezelt iparűzelt 1879. évi tiszta jövedelme 41800 frt 53 kr; ebből az államkincstár javára 33228 frt 14 kr, a feyengcek részére 8453 frt 17 kr és a feyengcz-segélyalap gyarapítására 119 frt 22 kr esett; 1879. évben a költségvetési törvény értelmében az államkincstár javára tényleg 35000 frt készpénzben engedtetett át. Vagyonálladék 1879. év végén, cselekvőben: 41609 frt 83 kr, szüvedőben; 868 frt 75 kr, vagyis 40741 frt 08 kr a tiszta vagyon. 1879 évben 127998 iparos munkanap volt, s így a tiszta jövedelemből fejünkint és naponkint minden munkáért feyengcz után esik az államkincstár javára 25.939 krajczár a feyengcz javára 6.000 krajczár. 1879. évben a szabó, cipész, asztalos, esztergályos, mázólo, ács, kádár, kovács, lakatos, aranyozó, díszmunka, kefekötő, könyvkötő, rostás, takács, gyufa-szálas gyulálás és kömüves iparágak üzeettek.

Metternich Pauline hercegnő a szinpadon. Drezdai lapok írják, hogy Metternich Pauline hercegnő, az egykori párisi osztrák magyar nagykövet neje, legközelebb föl fog lépni jótékony czéjra a drezdai szinpadon soubrette-szerepben. Metternich herceg mellett napoleon udvaránál képviselte monar-chiánkat tudvalevőleg többévig lakott Drezdában mint osztrák-magyar consul.

Egy tünemény. Szt.-Krasznán e hó 23-kán délután 2 órakor ragyogó színekben pompázó szivárvány volt látható, mely daczára annak, hogy a hó sűrűn és szakadatlanul esett, több, mint egy negyed óráig volt általános bámulat tárgya. Midőn eltűnt, két egymás mellett álló nap tündökölt helyén, melyek lassan-ként egymásba olvadtak, majd ismét szét váltak. Tíz percnyi szünet után ismét s ezuttal sokkal nagyobb alakban tünt elő a kettős nap, melyek egyike a szivárvány minden színét sugározta. Egy negyedóra múlva az egész tünemény szétoszlott.

Irodalom.

Krimi sonettek jeleutak meg kis csi-nos 18 oldalos füzetben Gáspár Imrétől lenyegyel eredetiből fordítva. Ára 24 kr.
Az emberi művelődés története czi-

má P. Szathmári K. Szerkesztésében megjelenő füzetes vállalatból megjelent 6. 7. 8-ik füzet. E kitünő művet ajánljuk olvasóink figyelmébe. Egy egy füzet ára 30 kr.
— **Sophokles** tragédiái [Tettei Nándor-nak e Kisfaludi-társaság remek kiadásában füzetkint is megjelennek. Egy füzet ára 35 kr. Sophokles művel Csiky Gergely fordításában jelennek meg.
— **Verhoval** Guyia jól talált könyvmata arczképét küldte be hozsánk Szőrényi Szőnyi István kiadó. Egy kép ára 1 frt.

Közgazdaság.

Magyar ementhali sajt.

A máramarosi sajtözvetkezet által eddig gyártott sajtóbi mutatóvány érkeztet be a föld-mívelési miniszteriumhoz, és mindannyian, kik izlelték, egyhangulag állítják, hogy teljesen képes versenyezni a legjobb ily fajta külföldi sajtjal. A szövetkezetnek e minden tekintetben kitünően sikerült sajtóbi kétezer kgr. áll rendelkezésére. Ajánljuk kereskedőink figyelmébe, mert itt az ideje, hogy e téren is első sorban a magyar terménynek adjanak elsőséget.

Szőlőfagyás.

Németország bortermelő vidékeiről, Alsó-Ausztria tartományából is panaszok hallatszanak, melyek szerint a szokatlan kemény hideg következtében sok helyt a szőlőtőkék bimboja megfagyott s különösen a gyümölcsfákat sértette a fagy, bár egyelőre biztosan nem lehet a kár terjedelmét konstalálni: anyyi bizonyos, hogy szőlőinkben többkevesebb kár már is van.

Köszénkátrány mint gyümölcsfák sebére ír.

Svájcban véletlenségből tapasztaltatott a köszénkátrány ez irányban hatása. A lovakat a fak megrugásától elszakítandó, azokat a rozsz szagu kátránnyal bekenték s kis idő múlva véletlenül azt tapasztalták, hogy a kátránnyal bevont fák sebei igen gyorsan behelgedtek és egészséges kéreggel bevonódtak, de sőt a régi, az elhaláshoz közel levő gyümölcs-fák is a kéregképződésben nevezetes haladást tettek, — különösen a szederfáknál a kátrányzás legszebb sikert mutatott. — Féreg által támadott r o t h a d á s o k fiatal fákkal ugy hárítottak el, hogy a már elhalt kéreg tisztára levágtatott, ugy hogy a fáscsák, mintha lenyirták volna s a korus alatt alig kéregt nyertek s nemcsak hogy nem maradtak vissza növéskben, sőt inkább erősebb hajtá-mot mutattak fanövesztésre, miután méter hosszúságu hajtásokat is növesztettek. Daczára, hogy a fáscsák télen át be nem takartattak, nyáron mégis pompásan fejlődtek, ugy hogy az egész eljárás mint teljesen sikerültnek volt, tekintethető. A kátrány fekete színe nem ártalmas. — Ez eljárás ez okból ajánlható, csak ügyelni kell arra, hogy a sebek gondosan tisztítsassanak minden elhalt s elszakított kéreg éles késsel egészen az egészséges részig gusztráa elvágtandó, továbbá a sebek mindjárt a kivágás után, még mielőtt megbarnulnának, bevonandók kátránnyal s pedig ugy, hogy minden hasadásba s szögletbe behatolhasson, s a befestés addig ismétlendő, míg a seb egészen benőt. A befestés levágtott ágaknál is alkalmazható. A köszénkátrány rothadást ellen ható anyagokat tartalmaz s férgek, bogarak ellen hathatós méreg.

Felölés szerkesztő: Kutasi Imre.

Főszerkesztő: Vértési Arnold.

A MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

alólírott igazgatóságának van szerencseje tudatni a biztosító közönséggel, miszerint a társaság

debreczeni főügynökségét

immár berendezte és annak vezetését, Bihar-, Hajdu-, Máramaros-, Szabolcs-, Szatmár-, Szilágy- és Ugocsa megyék területére kiterjedő hatáskörrel,

M. KOSSA ALBERT

társasági vezénylő titkár urra ruházta.

felhatalmazván őt, hogy:

a tüz-, szállitmány- és jégkár biztosítási üzletágban, jogérvényes kötvényeket (biztosítási okmányokat) állitson ki, továbbá, hogy:

a debreczeni főügynökség fentjelzett területén fő- és allügynököket szerződtessen és azokat meghatalmazással és utasításokkal ellássa.

Budapest, 1880. január 1-én.

A Magyar-Francia biztosító-részvény-társaság igazgatósága:
MOSKOVICZ m. k. SCHWEIGER m. k.

A Magyar-Francia biztosító részvény-társaság igazgatóságának fentebbi közzétételére hivatkozva, tiszteletteljesen jelentem, hogy a társaság

DEBRECZENI FŐÜGYNÖKSÉGÉNEK

vezetést átvettem, és a főügynökségi irodát a tópiacson, a 2145-ik számú ház emeletén megnyitottam, tudatván egyszersmind, hogy ugyanott biztosítási ajánlatok elfogadtatnak és az üzletr, valamint a társaságra vonatkozó minden felvilágosítások készségesen adtatnak.

A társaság biztosításokat elfogad:

- a) tüzvész és robbanás által okozott károk ellen;
- b) jég-károk ellen;
- c) szárazon és vizen szállított javak károsodása ellen;
- d) az ember életére, minden ismert módozat szerint.

A Magyar-Francia biztosító részvény-társaság 20 millió frankot, azaz nyolcz millió arany forintot tevő alaptőkéjéből, mindjárt a megalakulás után

10 millió frank, vagyis négy millió arany forint

a részvényesek által már készpénzben befizettetett és részint Budapest elsőrangú pénzügyintézetinél, részint pedig magyar államértékekben és elsőbbségekben lón elhelyezve.

Bizvást elmondható tehát, hogy nemalakuft eddig még hazánkban, sőt az egész monarchiában, biztosító-intezet, mely a közönségnek akkora alapvagyonnal nyújtott volna garantiat, mint a mennyit társaságunk mindjárt kezdetben felmutatni képes.

A legjobb meggyőződéssel vagyok bátor tehát felhívni a tisztelt biztosító közönség bizalmát társaságunk iránt, mely a méltányosság, pontoság és legszigorubb becsületesség követelményeinek mindenben megfelelend és a díjtételek megszabásánál a solid verseny kívánalmaira, mindenkor kellő tekintettel leend.

Midőn végül, hivatkozva a biztosítási pályán sok éven át szerzett tapasztalataimra és e téren mindenkor tanusított rend- és igazságszeretetemre, a tisztelt közönség szives bizalmát igénytelen szeméiyem iránt is tiszteletteljesen kikérem, ismételve ajánlom az általam képviselt társaságot, nagybecsű bizalmába és támogatásába.

Debreczen, 1880. január hó 1-én.

A Magyar-Francia biztosító-részvény-társaság debreczeni főügynöksége:

M. KOSSA ALBERT,

vezénylő-titkár.